

[Žmogaus kova prieš valdžią - tai atminties kova prieš užmaršumą](#) :: Your Favorite Site

Teisėjas - lemtis

Drąsiaus Kedžio dukra gali tapti pirmuoju mūsų šalies vaiku, prieš kurį vykdam "teisingumą" bus panaudota prievarta, o Sausio 13-osios parlamento gynėjas Šarūnas Paberalius - pirmuoju politiniu pabėgėliu nuo tada, kai Lietuva atkovojo laisvę.

Jų likimai išskirtiniai, ir juos abu vienu kirčiu ryžosi nulemti tas pats žmogus - Kėdainių teisėjas Vitalijus Kondratjevas. 2011 metų gruodžio 16 dieną šio teisėjo priimtas sprendimas sukėlė sumaištį ir įtampą visame krašte - apie įtakingų "dėdžių" nusikaltimus paliudijusi 7 metų mergaitė V.Kondratjevo valia turi būti skubiai perduota motinai, minimai dar nebaigtoje pedofilijos byloje, kurioje ji gali tapti įtariamąja. "Kaip galima dėl gyvo žmogaus pasakyti kaip dėl daikto - skubiai vykdyti ir atiduoti ieškovui, kaip kokią spintą ar dėžę... Juk čia vaikas, ir baudžiamosios bylos aplinkybės nėra iširtos. Kiekvienam turėtų kilti abejonių - o kaip gi ten buvo iš tikrųjų? O dabar - nenustatyta, bet jau elgiamasi su mergaite taip, tarsi viskas būtų aišku. Aš niekada, būdamas teisėju, nepriimčiau tokio sprendimo", - sako Nepriklausomybės Akto signataras, teisininkas Kazimieras Motieka. Šis sprendimas dar nėra galutinis, jo pagrįstumo ir teisėtumo dar nepatikrino aukštesnės instancijos teismai, bet nurodydamas jį skubiai vykdyti V.Kondratjevas prisiėmė neklystančios lemties vaidmenį. Nuo tokio "teisingumo" mergaitė maldomis gina Garliavos minia pravardžiuojami žmonės, pakilę pilietinio nepaklusnumo veiksmui. 2010-ųjų viduryje nuo to paties V.Kondratjevo "teisingumo" tik JAV Federalinis teismas apgynė Š.Paberalių - Lietuvos karininko ir partizano anūką, kuris dirbdamas Viktoro Uspaskicho apsaugininku slapta rinko valstybės saugumui svarbią informaciją apie ryšius su Rusijos žvalgyba įtariamą Kėdainių "kniazių". Laimė, Šarūnas buvo jau pabėgęs į JAV - o kas jį būtų apgynęs Lietuvoje? Nebūtų buvę Lietuvoje jėgos, kuri jį būtų apgynusi nuo V.Kondratjevo teisingumo. Kaip dabar nėra kam apginti mažosios D.Kedytės. "Šarūnas Paberalius sąžiningai dirbo Lietuvos naudai", - 2007-aisiais notaro patvirtintu raštu paliudijo buvęs Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto vadovas Algirdas Juozas Katkus. Būtent su jo žinia jaunuolis, svajojantis savo gyvenimą paskirti Lietuvos interesų gynbai ir net nunešęs į Valstybės saugumo departamentą savo dokumentus, išdarbino V.Uspaskicho koncerno "Vikonda" pasamdytoje saugos tarnyboje, kad galėtų teikti žinias apie Rusijos užauginto oligarcho aplinką. Bet net notaro patvirtintas iškilaus Lietuvos politiko liudijimas jaunuoliui nepadėjo. 2000-aisiais Š.Paberalius buvo priverstas palikti tėvynę ir prašyti politinio prieglobsčio JAV. Tam jis ryžosi po kelių pasikėsinimų, bandomo jį susprogdinti kovine granata ir "kriminalinių" bylų, kurias ėmėsi kurpti glaudžiais ryšiais su V.Uspaskichu garsėjanti Kėdainių teisėsauga. V.Kondratjevo, kuris atstovavo "teisingumui", veiksmai laužiant Š.Paberaliaus likimą stebėtinai sutapo su "kniaziaus" pageidavimu jį pašalinti. JAV neįtikino V.Kondratjevo nuosprendis Skelbimuose apie paiešką Sausio 13-osios parlamento gynėjas, apie darbą Lietuvos saugumui svajojantis partizano anūkas Š.Paberalius buvo lyginamas su baisiausiais žudikais. 1999 metų gruodžio 22 dieną V.Kondratjevas pasirašė nuosprendį, kuriuo nuteisė Š.Paberalių 3 metams lygtinio laisvės atėmimo. Jaunuolis buvo apkaltintas dėl eismo įvykio, kurio metu net neįvyko avarija, o autobuse nelaimingai parkritęs ir susitrenkęs vyriškis mirė praėjus daugiau nei metams. Remiantis šiuo nuosprendžiu ir 2008 metais V.Kondratjevo parengtais ekstradicijos dokumentais Š.Paberalius buvo medžiojamas kaip itin pavojingas nusikaltėlis, drauge su baisiausiais žmogžudžiais, prievartautojais ir narkotikų prekeiviais. 2010 metų rugpjūtį Lietuvos prašymu jis buvo suimtas Čikagoje ir beveik metus praleido kalėjime. Tačiau JAV Federalinis teismas, išnagrinėjęs Kėdainių gamybos bylą, 2011 metų gegužės 31 dieną atmetė Lietuvos generalinės prokuratūros prašymą dėl Š.Paberaliaus ekstradicijos. "Tai ypač retas atvejis, kai JAV atmeta tokį kitos valstybės prašymą. Teismas konstatavo, kad tai, ką Lietuva pateikė kaip sunkius nusikaltimus, JAV būtų traktuojama nebent kaip smulkūs nusižengimai", - LŽ pabrėžė žinomas advokatas, Amerikos lietuvių bendruomenės narys Povilas Žumbakis. Kad Š.Paberalius buvo persekiojamas nepagrįstai, įsitikinęs ir Kovo 11-osios akto signataras K.Motieka, susipažinęs su Kėdainių teisme saugoma byla. "Kaip teisininkas, turintis didelę patirtį tiriant būtent tokias bylas, galiu argumentuoti pareikšti: jo kaltė visiškai neįrodyta. Š.Paberalius nuteistas nenustačius objektyvių įvykio aplinkybių, remiantis prieštaringa eksperte ir vienas kitam prieštaraujančiais liudytojų parodymais, iš kurių be aiškių motyvų teismas atsirinko tik tai, kas neva įrodo jo kaltę", - teigė K.Motieka, savo žodžius grindžiantis išsamia bylos analize. Lietuvos teisingumą tarptautiniu lygiu diskredituojantis V.Kondratjevo nuosprendis gimė ypatingomis aplinkybėmis, kurias gerai atsimena buvęs Š.Paberaliaus vadovas Laimas Dieninis - taip pat parlamento gynėjas sausio 13-ąją, o vėliau krašto apsaugos savanoris ir Vadovybės apsaugos karininkas. Kai Š.Paberalius išdarbino saugos tarnyboje "Nepriklausomų patarėjų agentūra" (NPA), L.Dieninis dar nežinojo apie slaptą jaunuolio užduotį. "Kniaziaus" įsakymas - pašalinti "V.Uspaskichas man tiesiai šviesiai pasakė - atleisk jį, kad daugiau čia nematyčiau", - prisimena NPA Kėdainių skyriui vadovavęs L.Dieninis. Tuo metu Š.Paberaliui buvo patikėtos V.Uspaskicho asmens sargybinio pareigos ir jis ne kartą lydėjo oligarchą per susitikimus su ypatingais svečiais - iš Maskvos atvykstančiomis aukštų "Gazprom" vadų delegacijomis. Būtent tokio vizito metu 1998-ųjų pradžioje V.Uspaskichas netikėtai nurodė L.Dieniniui atsikratyti Š.Paberaliaus. "Aš apstulbau, išgirdęs tą įsakymą. Buvau vienas įmonės vadovų ir staiga man liepia atleisti vieną geriausių mano darbuotojų. Ne, sakau, palauk, mes dirbame pagal sutartį ir aš pats sprendžiu, kokių man reikia žmonių. O V.Uspaskichas man: "Neišskink, aš pasakiau, kad jo daugiau čia nebūtų." Bet aš nesutikau. Pasakiau: jeigu nenorite matyti jo čia, tai matysite kitur, bet tas žmogus įmonei reikalingas", - pasakojo L.Dieninis. Netrukus po šio konflikto oligarchas pabandė nupirkti NPA akcijas, kad sukurtų visiškai sau pavaldžią jėgos struktūrą. Saugos tarnybos steigėjams atsisakius, koncerno investuota turto dalis buvo išskirta į atskirą įmonę, paliekant jai senąjį pavadinimą. Anot L.Dieninio, 2000-aisiais kontrolę Kėdainių regione perėmė V.Uspaskicho valdoma bendrovė, o senieji apsaugos darbuotojai buvo pakeisti Kėdainiuose veikiančių kriminalinių gaujų vadus ir bandė išsiaiškinti pasikėsinimo iniciatorius. "Perspėjau juos, kad tokio karo tikrai nelaimės. Tačiau jie tikino, kad nieko nežino ir nėra tokie kvaili, kad be rimtų užsakovų imtųsi tokios akcijos. Pamačiau, kad jie patys išsigandę ir bijo, nes nesupranta, kas vyksta", - aiškino buvęs saugos tarnybos vadovas. Š.Paberaliaus mirtimi vos nesibaigė įvykiai prasidėjo po to, kai per susitikimą su "Gazprom" emisarais V.Uspaskichas pareikalavo, kad šis būtų atleistas. Netrukus Kėdainių turguje buvo sulaikytas narkomanas, bandantis parduoti 3 kilogramus maltų aguonų galvučių. To meto Kėdainiams neįprastai didelis narkotikų kiekis nustebino pareigūnus, o kai sulaikytajam tardymo izoliatoriuje prasidėjo abstinencijos priepuolis, jis prisipažino gavęs aguonas kaip atlygį už granatą, kurią ėmė į NPA tarnybinių butą.

Paaikškėjo, kad sprogmenį ir narkotikus jam davė vietinis "autoritetas" pravardė Rublis ar Pusrublis. Narkomaną nuteisė, o jo įvardytas veikėjas žuvo keistomis aplinkybėmis - pateko po traukiniu netoli Kėdainių. Kas buvo tikrasis sprogdinimo užsakovas, taip ir liko neišsiaiškinta. Policijoje užfiksuotas ir kitas atvejis, tik per stebuklą nesibaigęs Š.Paberaliaus mirtimi. Jam važiuojant autostrada į Klaipėdą iš priekyje važiuojančio vilkiko staiga pradėjo byrėti rąstai, jie nepataisomai sudaužė apsaugininko automobilį. "Kai žinau šias ir kitas istorijas, man kyla daug klausimų. Net Kėdainių operatyvininkai man tada sakė - Laimi, čia darosi rimti dalykai. Nėra buvę taip, kad kriminaliniai nusikaltėliai šoktų su granatomis prieš ginkluotą tarnybą. Saugokitės", - vis pasakojo L.Dieninis. Daugiau nei dešimtmetį su nusikaltėliais kovojanti vyrų ypač stebino tai, kad šiuos išpuolius kaip aidas atkartoję Š.Paberalių pradėjusi persekioti Kėdainių teisėsauga. Tarptautinio nusikaltėlio gamyba Remiantis V.Kondratjevo nuosprendžiu, Lietuvos saugumui svarbią informaciją rinkęs Š.Paberalius buvo medžiojamas kaip pavojingiausias nusikaltėlis. Į ieškomiausių pasaulio nusikaltėlių sąrašą Š.Paberalių Lietuvos teisėsauga įtraukė dėl eismo saugumo taisyklių pažeidimo. 1998 metų kovo 19 dieną jis su kolega lydėjo inkasaciją "Vikondos" parduotuvėse atliekantį automobilį. Apie 19 val. vakaro jau prietemoje jo vairuojamas ekipažas lėtai važiuojo J.Basanavičiaus gatve. Greitis siekė vos 40 km/h. Staiga iš šoninės Tiltlo gatvės išvažiuavęs raudonas automobilis užkirtė kelią apsaugininkų visureigiui. Kad išvengtų susidūrimo, Š.Paberalius buvo priverstas pasukti į kitą eismo juostą - ja 35 km/h greičiu važiuojantis maršrutinis autobusas staigiai stabtelėjo. Avarija neįvyko, ir nieko blogo neįtarantys apsaugininkai nuvažiuojo toliau. Tik po valandos jie sužinojo, kad autobuse pasižymėti bilietai einantis pagyvenęs vyriškis dėl staiga krestelėjimo pargriuvo ir susitrenkė sprandą. Praėjus daugiau nei metams nuo šio nelaimingo atsitikimo - 1999 metų birželio 7 dieną - jis mirė ligoninėje nuo uždegimo. Tačiau Kėdainių prokuratūroje per atliekamą tyrimą iš Š.Paberaliaus buvo pagamintas žudikas. Bylą išstudijavęs K.Motieka išitikinęs, kad objektyviai nustatyti įvykio aplinkybes net nesistengta. Priešingai, - nepagrįstai ignoruota tai, kas nenaudinga kaltinimui. Pavyzdžiui, autobuso konduktorės parodymai, visiškai sutampantys su apsaugininkų pasakojimu. Ji paliudijo, kad autobusas tikrai labai staigiai stabdė, bet važiuojo toliau ir sustojo tik tada, kai ji ir kiti keleiviai vairuotojui ėmė šaukti, kad susižeidė žmogus. Moteris, pažįstanti tiek nukentėjusįjį, tiek vairuotoją, šiuos savo parodymus patvirtino ir per patikrinimą įvykio vietoje. "Kitaip tariant - nebuvo jokio būtino reikalo taip staiga stabdyti autobusą. Bet į šį liudijimą visai neatsižvelgta, o Š.Paberalius apkaltintas neva užkirtęs jam kelią. Aš byloje matau visai kitą vaizdą", - stebėjosi eismo įvykių tyrimuose ne kartą dalyvavęs K.Motieka. Anot jo, itin prieštaringa ir ekspertižė, kuria remtis darant kategoriškas išvadas gali tik labai drąsus žmogus. Mat iš pradžių ekspertas pažymėjo, kad byloje surinktų duomenų neužtenka Š.Paberaliaus veiksams įvertinti, bet čia pat aiškino, esą "galima teigti", kad jis pažeidė Kelių eismo taisykles. Įvykį tiriančiam tardytojui A.Bernotavičiui nė kiek nerūpėjo surasti ir raudoną automobilį, kuris netikėtai išvažiuojo iš šoninės gatvės, užstodamas kelią apsaugos tarnybos visureigiui. Tik praėjus 5 mėnesiams - 1998 metų rugpjūčio 7 dieną - jis pavedė policijai "operatyvinių priemonių pagalba nustatyti, ar iš Tiltlo gatvės betarpiškai prieš įvykį išvažiuojo mašina ir kas ją vairavo". Kaip ir reikėjo tikėtis, po 3 dienų gautas atsakymas, kad įvykdyti šios fantastinės užduoties nepavyko. O juk šio apsaugininkų liudijimo nepaneigė ir autobuso vairuotojas. Buvo apklausti tik 3 autobusu važiuavę keleiviai, iš kurių nė vienas paties eismo įvykių tyrimuose ne kartą dalyvavęs. Tačiau Lietuvos teisėtvarkai tokios medžiagos užteko ne tik apkaltinti Š.Paberalių dėl žmogaus mirties, bet ir paversti jį tarptautiniu nusikaltėliu. "Bylos nagrinėjimas vyko į vienus vartus. Man susidarė įspūdis, kad "tiesą" teisėjas žinojo iš anksto", - mintimis dalijosi procesą Kėdainiuose stebėjęs L.Dieninis. Netrukus V.Kondratjevo nuosprendį sklandžiai patvirtino Panevėžio apygardos ir Aukščiausiasis teismai. Įdomi detalė - ginti apsaugininką, kurį "kniazius" reikalavo patraukti jam iš akių, koncernas paskyrė advokatą Vytautą Bučių, buvusį Kėdainių vyriausiąjį prokurorą. Tą patį, kuriam vadovaujant ši prokuratūra išgarsėjo kaip "kišeninis oligarcho dvarėlis". Mirtino pavojaus iš Lietuvos išvytas jaunuolis pranešimuose apie tarptautinę paiešką buvo paverstas beveik serijiniu žudiku. "Š.Paberalius ir R.Zamolskis ieškomi už nusikaltimus gyvybei ir sveikatai, pastarasis - dar ir už neteisėtą ginklų naudojimą. V.Kunigiškis, T.Davidovičius, G.Raila įtariami narkotikų platinimu, S.Lukšys - seksualiniais nusikaltimais, A.Tvaska bei R.Truklickas - vagystėmis. Visi 450 ieškomų nusikaltėlių įtariami arba nuteisti dėl sunkių nusikaltimų, įskaitant nužudymą, vaikų seksualinį išnaudojimą, prievartavimą ir prekybą narkotikais", - anuomet skelbė spauda. Tačiau JAV teismo neįtikino šis užkietėjusio recidyvisto portretas. Subliūškę kaltinimai pagal JAV ir Lietuvos ekstradicijos sutartį, nusikaltimas laikomas nusikaltimu, dėl kurio išduodama, jeigu už jį pagal abiejų valstybių įstatymus baudžiama didesne kaip vienu metų laisvės atėmimo bausme. Tai yra, ekstradicijos prašymas gali būti patenkintas tik dėl tokio veiksmo, kuris JAV traktuojamas kaip sunkus kriminalinis nusikaltimas. JAV Federalinis teismas konstatavo, kad Lietuvos ekstradicijos prašymas neatitinka šio reikalavimo. "Teismas nagrinėjo, ar tai, kuo Lietuva kaltino Š.Paberalių, yra pakankamai sunkūs nusikaltimai, dėl kurių JAV žmogus būtų pasodintas į kalėjimą. Ir priėjo prie išvados, kad JAV už tokius smulkius pažeidimus asmuo nebūtų persekiojamas, todėl Kėdainių teismo nuosprendžiu remtis negalima", - LŽ sakė advokatas P.Žumbakis. Kaip nurodė JAV teismas, vien tik eismo taisyklių pažeidimo, kuris sukelia fizinį sužalojimą ar net mirtį, neužtenka, kad vairavimas būtų kvalifikuojamas kaip nusikalstamai pavojingas. Baudžiamoji atsakomybė taikoma tik tuo atveju, jeigu asmuo sąmoningai ar piktybiškai ignoruoja aplinkinių saugumą, galėdamas numatyti savo elgesio pasekmes. Sausio 13-osios parlamento gynėjas, Lietuvos Sąjūdžio tarybos narys L.Dieninis prisimena, kad Kėdainių teisėsaugos veiksmai stebėtinai sutapo su pasikėsinimais į Š.Paberalių. / Eltos nuotr. Teismas pažymėjo, kad Š.Paberaliaus elgesyje nėra jokių kelių chuliganizmo požymių - jis vairavo blaivus, neviršijo greičio ir važiuojo vos greičiau už autobusą. "Lietuva nepateikė jokių įrodymų, kad jis vairavo sąmoningai nepaisydamas akivaizdžios ir nepateisinamos rizikos, kad savo veiksmais sukels sužeidimus autobuso keleiviams", - rašoma JAV teismo sprendime. Išleisdami į laisvę JAV pareigūnai atsiprašė Š.Paberaliaus, Lietuvos pageidavimu beveik metus kalinto Čikagos kalėjime. Bet net ir gavusi šį gėdingą antausį Lietuvos teisėsauga apsimetė, kad nieko neįvyko. 2011 metų rugsėjo 12 dieną Remigijaus Šimašiaus vadovaujama Teisingumo ministerija išdavė Europos arešto orderį. Juk mūsų "teisingumas" turi dievišką prerogatyvą lemti žmonių likimus, neabejodamas savo sprendimais. Žino tiesą iš anksto? Šiuo metu antstolė laužo galvą, kaip skubiai įvykdyti V.Kondratjevo sprendimą ir nebaigtoje pedofilijos byloje minimai motinai "perduoti" mergaitę, kuri to nenori. "Kaip įmanoma tai padaryti - gal ateis su policija, čiups už kalnieriaus ir atiduos vaiką kaip kokį daiktą motinai, kurios reputacija kelia abejonių? Nesuprantu, kaip gali būti daromi tokie sprendimai, kol nėra nustatytos visos aplinkybės baudžiamojame byloje. Tokiu kategorišku sprendimu teismas visiškai atmetė tikimybę, kad jis gali suklysti", - sako K.Motieka. Bet gal V.Kondratjevas iš anksto žino, kaip baigsis pedofilijos byla? Juk ir šiuo atveju, kaip ir Š.Paberaliaus istorijoje, jo sprendimas primena epizodą iš scenarijaus, kai aiškiai jaučiama gerokai galingesnės jėgos režisūra. Tik šį kartą kuriamas įspūdingesnis už granatos sprogimą fonas. Juk sunku sutapimu paaiškinti tai, kad prieš Aukščiausiajam Teismui apsisprendžiant dėl pedofilijos bylos nagrinėjimo per vieną komercinės televizijos kanalą ir dienraštį, garsėjanti žuvusio Lietuvos karininko Vytauto Pociūno šmeižtu, buvo paskleistas melas, kuris išvertė iš postų dalį policijos vadovybės.